

ydes nogen Erstatning for Borttagelsen af Materialierne. Nu vil jeg ikke paastaa, at der ikke kan findes andre Lovregler, som bestemme, at der skal gives Erstatning, naar Kommunerne ville benytte saadanne Materialier. Derimod tror jeg ikke, der findes nogen Lovregel om, at Fiskere skulle betale eller erstatte de Sten, som de mulig tage paa vedkommende Mands Grund, og det samme gælder med Hensyn til Kugleflinten.

Det forekommer mig derfor, hvis jeg har forstaaet Lovforslaget ret, at det griber alt for dybt ind i Kystejernes Rettigheder over den af dem lovligt erhvervede Ejendom. Min Hovedbetragtning er den, at man ikke er berettiget til at gøre Forskel med Hensyn til Ejendomsretten, eftersom denne haves over en Lod, der grænser ud til Havet, eller en Lod, der begrænses af et almindeligt Markskel, Dige, Hegn, Grøft, et levende Hegn, eller hvad det nu kan være. Naar ikke andet er fastsat, gaar vedkommende Ejendom ud til Havet, naar det er en Kystejendom. Ifølge Grundloven er det jo kun i ganske ekstraordinære Tilfælde, at nogen kan tvinges til at afstaa sin Ejendom, og da skulle de have Erstatning. Det vide vi jo. Her er der nu ganske vist ikke Tale om, at de paagældende skulle afstaa deres Ejendom, men at afskæres fra Benyttelse eller Udnyttelse af det Materiale, der findes paa vedkommende Ejendom, er omtrent lig en reel Afstaaelse. Jeg synes derfor, at naar man gaar saa vidt, at man lægger en Klausul paa en Del af en Mands Ejendom, nemlig den for Græsvækst blottede Strandbred, idet man forbyder Ejeren at benytte eller udnytte det Materiale, der findes der, og gør dette af Hensyn til Kystfredningen, for at Landets Modstandskraft mod Havets Angreb ikke skal svækkes, saa bør man hverken give Kommunerne eller Trediemand den Ret til at udnytte Materialet, som man nægter Ejeren.

Jeg synes derfor, at naar Kystkommissionen gør Undtagelse fra den almindelige Regel med Hensyn til Strandbreddens Fredning, burde der ikke gives Tilladelse til Kommuner eller Stenfiskere til at fjerne noget som helst Materiale fra Ejeren's lovlige Grund, medmindre denne giver sin Tilladelse dertil. Kommunerne have jo Lov til at tage det Materiale, de skulle bruge til Vejene, hvor som helst, det er mig godt bekendt, ligesom at de skulle give Erstatning for den Skade, de derved gøre. Det samme gælder ogsaa for Strandbredden. Men det forekommer mig ret-

færdigt at forbyde Kommunerne at tage Materiale paa de Steder af Strandbredden, som det offentlige forlanger fredede, og hvor man forbyder vedkommende Ejer selv at udnytte Materialet.

Jeg vil derfor anbefale det høje Ting at tage disse 3 Ændringsforslag til 3die Stykke af § 1 under velvillig Overvejelse, og det skulde glæde mig, om det høje Ting vilde stemme for dem. Dermed anbefaler jeg de stillede Ændringsforslag til Vedtagelse.

Landbrugsministeren (Ole Hansen):
Ved 2den Behandling havde jeg Lejlighed til med Hensyn til de Spørgsmaal, som ere omtalte af den ærede sidste Taler, at udtale, at ligesom der efter min Opfattelse ikke her var Tale om at indføre nogen ny Ret, men kun at fremhæve enkeltes Adgang til at benytte den bestaaende Ret, saaledes bør der heller ikke være Tale om at indskrænke den Ret, som muligvis kan være til Stede paa enkelte Omraader nu. Dette sidste forekommer det mig, det ærede Medlems Ændringsforslag gaar ud paa, i alt Fald for det ene Punkts Vedkommende, nemlig med Hensyn til Kommunernes Ret til at afhente Vejmaterialier. Hvis det ærede Medlems Ændringsforslag her blev vedtaget, vilde der ske en Indskrænkning i den Ret, Kommunerne nu have i Henhold til gældende Lovbestemmelser. Jeg skal saaledes henviser til Forordningen af 13. December 1793 og Plakaten af 4. Juli 1845, ligesom jeg ogsaa skal nævne, at der muligvis for enkelte Kommuners Vedkommende er vundet Hævdret til at tage disse Vejmaterialier. Jeg maa derfor paa det bestemteste fraraade Vedtagelsen af dette Ændringsforslag.

Med Hensyn til Ændringsforslag Nr. 2 vedrørende Fiskernes Adgang til at tage Sten til deres Garn vil jeg ogsaa fraraade dets Vedtagelse. Jeg er ikke saa sikker paa, om der ikke et eller andet Sted omkring i Landet kunde være Forhold til Stede, som bevirke, at ogsaa Fiskerne mulig kunde have vundet Hævd til at tage saadanne Sten. I de allerfleste Tilfælde vil det ganske sikkert ikke forholde sig saaledes, men saa betyder det ikke noget, thi Fiskerne faa ikke større Ret, end de have haft hidtil, selv om Forslaget vedtages uforandret. Det samme gælder ubetinget Retten til at opsamle Kugleflint. Her kan ikke være Spørgsmaal om, at vedkommende kan gøre det uden Ejeren's Tilladelse. Her er Ændringsforslag gan-